

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Jitky Zavřelové a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **A. A. A.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného spočívající v tvrzeném nevydání rozhodnutí o žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu žalobce ze dne 28. 8. 2024, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2025, čj. 10 A 127/2024-31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Shora označeným rozsudkem Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného.

[2] Žalobce požadoval, aby městský soud žalovanému uložil, aby v určené lhůtě rozhodl ve věci žádosti žalobce o vydání povolení k dlouhodobému pobytu ze dne 28. 8. 2024 (dále též „žádost“). Městský soud uvedl, že mezi účastníky panuje shoda na tom, že se žalobce dne 28. 8. 2024 dostavil na pracoviště žalovaného za účelem podání žádosti o dlouhodobý pobyt, přičemž následně byl pracovníky žalovaného poslán pryč, žádost si odnesl a ta tak

nezůstala v dispozici žalovaného. Na základě uvedeného městský soud dovodil, že řízení nebylo zahájeno, a žalovaný tak nemůže být ve věci vyřizování žádosti nečinný. Městský soud dodal, že řízení nelze považovat za zahájené ani na základě žádosti, kterou žalobce následně doručil na příslušné pracoviště poštovní přepravou. V tomto případě totiž nesplnil zákonnou podmínku osobního podání žádosti dle § 169d odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a změně některých zákonů (dále též „zákon o pobytu cizinců“). Rozsudek městského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

II. Kasační stížnost a další podání účastníků

Kasační stížnost

[3] Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížností z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Souhrnně nesouhlasí se závěrem, že žalovaný nebyl povinen rozhodnout o jeho žádosti ze dne 28. 8. 2024, protože řízení nebylo zahájeno. Stěžovatel splnil všechny podmínky dle § 169d zákona o pobytu cizinců. Řízení tak bylo zahájeno ještě před tím, než stěžovateli úřední osoba proti jeho vůli a bez zákonného důvodu vrátila jeho žádost. Dodal, že je cizincem, který dostatečně neovládá český jazyk a neorientuje se v české veřejné správě. Není proto na místě klást mu k tíži, že odešel s žádostí. Podle stěžovatele tak městský soud pochybil, pokud neshledal v postupu žalovaného nečinnost a neuložil mu ji odstranit. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém se ztotožnil s rozsudkem městského soudu. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Replika stěžovatele

[5] Stěžovatel podal k vyjádření žalovaného repliku. V ní odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je řízení zahájeno i přesto, že se cizinci nepodařilo žádost podat v důsledku obstrukcí správního orgánu (rozsudek NSS ze dne 21. 10. 2020, čj. 2 Azs 45/2020-38).

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost **není** důvodná.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud se již podobným případem zabýval. V rozsudku ze dne 19. 9. 2024, čj. 7 Azs 100/2024-27 (dále též „rozsudek 7. senátu“), řešil téměř obdobný případ na základě velmi podobné argumentace téhož právního zástupce. Rozsudkem 7. senátu – na který ostatně odkazuje v napadeném rozsudku i městský soud – zdejší soud kasační stížnosti nevyhověl, přičemž jeho rozsudek obstál v testu ústavnosti. Ústavní stížnost proti němu odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 30. 1. 2026, sp. zn. II. ÚS 2906/24. Nyní rozhodující senát neshledal důvod se od této judikatury odchýlit a v plném rozsahu její závěry převzal i pro nyní souzenou věc.

[9] Soud předně konstatuje, že shodně jako ve věci řešené rozsudkem 7. senátu, i v nynější věci se argumentace stěžovatele podstatným způsobem mívá s žalobním typem, který zvolil. Stěžovatel tvrdí řadu skutečností, které dle jeho názoru vedly k tomu, že s žádostí z pracoviště žalovaného odešel. Jak již však soud dovodil v rozsudku 7. senátu, v řízení dle § 79 a násl. s. ř. s., může správní soud posuzovat pouze otázku, zda byl správní orgán nečinný v zahájení řízení, a nikoliv k posuzování zákonnosti jeho postupu, který vedl k tomu, že řízení zahájeno nebylo (viz rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2004, čj. 7 Afs 33/2003-80, č. 456/2005 Sb. NSS, či ze dne 15. 12. 2004, čj. 2 Ans 4/2004-116, č. 506/2005 Sb. NSS a bod 15 rozsudku 7. senátu).

[10] Na základě obsahu spisu souhlasí Nejvyšší správní soud s městským soudem, že se žalovaný v dané věci nedopustil nečinnosti, pro kterou by bylo třeba aktivovat § 79 a násl. s. ř. s.

[11] Dle § 44 odst. 1 správního řádu je řízení o žádosti *zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen „žádost“), došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.*

[12] Dle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že *žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.*

[13] Dle odst. 2 téhož ustanovení platí, že *osobním podáním žádosti se rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon.*

[14] Podle § 79 s. ř. s. ten, kdo bezvysledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek. Podle § 81 odst. 2 s. ř. s. *je-li návrh důvodný, soud uloží rozsudkem správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu, ne však delší, než kterou určuje zvláštní zákon.* Podle § 81 odst. 3 s. ř. s. *soud zamítne žalobu, není-li důvodná.*

[15] Ačkoliv se strany sporu částečně rozcházejí v popisu událostí, k nimž došlo dne 28. 8. 2024, shodují se v tom, že stěžovatel se sice uvedeného dne dostavil k žalovanému s předmětnou žádostí, tu si však nakonec odnesl. Neponechal ji tak v dispozici žalovaného. Přesun do dispozice správního orgánu přitom vedle náležitostí podání na formuláři a osobního podání představuje jednu ze zákonných náležitostí žádosti podle § 169d zákona o pobytu cizinců (viz rozsudky NSS ze dne 14. 9. 2016, čj. 6 Azs 25/2016-34, č. 3495/2016 Sb. NSS, a ze dne 30. 4. 2015, čj. 7 Azs 282/2014-48). Účelem podmínky přesunu žádosti do dispozice správního orgánu je dle názoru Nejvyššího správního soudu právě to, aby správní orgán získal reálnou možnost se s obsahem žádosti seznámit, jakož s ní i procesně relevantním způsobem dále manipulovat (orazit ji datem přijetí, přidělit a fyzicky vyznačit spisovou značku a číslo jednací, naskenovat do elektronické podoby atd.). V důsledku postupu stěžovatele, který si žádost odnesl, však uvedený postup v daném případě možný nebyl.

[16] Jak tedy správně dovodil městský soud, pokud si stěžovatel odnesl podanou žádost, nemohlo dojít k zahájení řízení, což z povahy věci vylučuje, aby byl žalovaný nečinný (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 9. 2024, čj. 7 Azs 100/2024-27, bod 13). Ústavní konformitu tohoto závěru dovodil i Ústavní soud, který v usnesení ze dne 30. 1. 2026, sp. zn. II. ÚS 2906/24, bod 20, vyslovil, že *„výsledný závěr, že správní orgán musí mít příležitost řízení zahájit a vést (jejímž předpokladem je, že žádost v jeho dispozici setrvává), považuje Ústavní soud za ústavně přijatelný a pro stěžovatele nikoli nepředvídatelný.“* Z uvedeného vyplývá odpověď i na tvrzené nepřipustné zkrácení práv stěžovatele.

[17] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že v kontextu souzené věci nebylo na místě stěžovatele poučit o možné změně žalobního typu, jak za některých situací vyžaduje judikatura. Ta totiž ustáleně dovozuje, že žalobce nemůže mít z mylné volby nesprávného žalobního typu újmu, a proto musí být soudem poučen o tom, že tento odlišně hodnotí povahu úkonu či nečinnosti správního orgánu, které jím mají být přezkoumány, a vyzván, aby tomu přizpůsobil obsah žaloby (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, čj. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS, či nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2398/18 ze dne 14. 8. 2019 a sp. zn. III. ÚS 389/19 ze dne 7. 1. 2020). Povinnost učinit uvedenou výzvu však není absolutní. Tato povinnost neplatí, pokud žalobce zvolil nesprávný žalobní typ úmyslně nebo pokud mu procesním neúspěchem „nesprávné“ žaloby nemůže být způsobena újma (např. pro projednání „správného“ žalobního typu nejsou splněny procesní podmínky, nebo žalobci zároveň podal „správnou“ žalobu, která bude věcně projednána – viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 9. 2019, čj. 1 As 436/2017-43, č. 3931/2019 Sb. NSS, bod 35). Nynější situace odpovídá druhému zmíněnému případu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel podal žalobu dne 19. 12. 2024, přičemž jím popsane události se staly dne 28. 8. 2024, poučení o možné změně žalobního typu by bylo nadbytečné, neboť pro žádný jiný žalobní typ by nebyla zachována propadná lhůta k podání žaloby. I tyto závěry potvrdil jako ústavně souladné Ústavní soud (srov. již citované usnesení ze dne 30. 1. 2026, sp. zn. II. ÚS 2906/24, bod 21).

[18] Nejvyšší správní soud pro úplnost podotýká, že stěžovatel v kasační stížnosti nezpochybňuje závěr městského soudu, že řízení nebylo zahájeno ani doručením žádosti poštou, neboť nebyla splněna podmínka osobního podání (bod 23 rozsudku městského

pokračování

soudu). Stěžovatel setrvává na své argumentaci, že řízení bylo zahájeno podáním žádosti dne 28. 8. 2024, a to i přesto, že stěžovatel s žádostí odešel. Této argumentaci však Nejvyšší správní soud nepřisvědčil (viz výše).

[19] Postup městského soudu není rozporný ani s judikaturou, na kterou poukazoval stěžovatel. Stěžovatelem označený rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2020, čj. 2 Azs 45/2020-38, byl vydán v kontextu řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu, tedy v odlišném řízení, a nadto na podkladě zcela odlišného skutkového základu. Je též nutné uvést, že stěžovatelem citovaná pasáž rozsudku odvíjí své závěry od závěrů rozsudku rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 30. 5. 2017, čj. 10 Azs 153/2016-52. Závěry tohoto rozsudku však nelze nepřipadně posouvat. Rozšířený senát se v něm zabýval značně specifickou situací, kdy zastupitelský úřad tehdejší stěžovatelce „*aktivně v jiném způsobu osobního podání žádosti bránil*“. Rozšířený senát v tomto kontextu považoval řízení za zahájené tím, že byla žádost podána podacím okénkem recepce zastupitelského úřadu. Dovedil, že zaslal-li správní orgán žádost zpět, měl ji před tím ve své dispozici, pročez bylo zahájeno řízení. K tomu však v nyní souzené věci nedošlo (viz výše). Stěžovatel si žádost odnesl. Na danou věc naopak přiléhá výše označená judikatura, zejm. rozsudek 7. senátu, který obstál v testu ústavnosti. Pro úplnost lze, dodat, že již v rozsudku 7. senátu se Nejvyšší správní soud zabýval souladností přijatých závěrů s předcházející judikaturou, včetně odkazovaného rozsudku rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 30. 5. 2017, čj. 10 Azs 153/2016-52. Ústavní soud ve svém usnesení považoval způsob, kterým se Nejvyšší správní soud od své předcházející judikatury odlišil, za ústavně souladný (bod 20 *in fine* uvedeného usnesení). Pokud jde o další judikaturu, lze zmínit rozsudek ze dne 3. 6. 2016, čj. 5 Azs 85/2016-22. V něm se Nejvyšší správní soud zabýval situací, kdy Velvyslanectví České republiky v Hanoji odmítlo přijmout žádost žadatele o pobytové oprávnění, přičemž žadatel následně žádost opětovně doručil jako přílohu stížnosti na postup úřední osoby. I v tomto rozsudku považoval Nejvyšší správní soud za moment, kdy byla žádost přesunuta do dispozice správního orgánu, její podání jako přílohy stížnosti, nikoliv její předchozí odmítnutí. V souladu s východisky uvedené judikatury přitom nahlížel na danou věc i městský soud.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl soud na základě oprávnění stanoveného v § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

[21] Kasační soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 11. března 2026

Tomáš Foltas
předseda senátu